

65 (1976) Nr. 5

TRACTATENBLAD

VAN HET

KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

JAARGANG 2006 Nr. 253

A. TITEL

*Europese Overeenkomst inzake de bescherming van landbouwhuisdieren;
Straatsburg, 10 maart 1976*

B. TEKST

De Engelse en de Franse tekst van de Overeenkomst zijn geplaatst in *Trb.* 1980, 154.

Op 6 februari 1992 is te Straatsburg een Protocol van wijziging van de Europese Overeenkomst inzake de bescherming van landbouwhuisdieren tot stand gekomen. De tekst van het Protocol luidt als volgt:

**Protocol of amendment to the European Convention for the
Protection of Animals kept for Farming Purposes**

The member States of the Council of Europe, and the European Economic Community, signatory hereto,

Having regard to the European Convention for the Protection of Animals kept for Farming Purposes of 10 March 1976, hereinafter called "the Convention";

Considering that it is desirable to extend explicitly the scope of the Convention to apply also to certain aspects of developments in animal husbandry techniques, in particular in respect of biotechnology, and to the killing of animals on the farm and, at the same time to adapt some provisions of the Convention to the evolving situation in respect of animal husbandry;

Have agreed as follows:

Article 1

Article 1 of the Convention shall be amended to read:

"This Convention shall apply to the breeding, keeping, care and housing of animals and in particular to animals in intensive stock-farming systems. For the purposes of this Convention "animals" shall mean animals bred or kept for the production of food, wool, skin or fur, or for other farming purposes, including animals produced as a result of genetic modifications or novel genetic combinations. "Intensive stock farming systems" shall mean husbandry methods in which animals are kept in such numbers or density, or in such conditions, or at such production levels, that their health and welfare depend upon frequent human attention."

Article 2

A new Article 3 shall be inserted in the Convention which reads as follows:

"Natural or artificial breeding or breeding procedures which cause or are likely to cause suffering or injury to any of the animals involved shall not be practised; no animal shall be kept for farming purposes unless it can be reasonably expected, on the basis of its phenotype or genotype, that it can be kept without detrimental effects on its health or welfare."

Article 3

Article 3 of the Convention shall be re-numbered Article 3 *bis*.

Protocole d'amendement à la Convention européenne sur la protection des animaux dans les élevages

Les Etats membres du Conseil de l'Europe et la Communauté économique européenne, signataires du présent Protocole d'amendement,

Vu la Convention européenne sur la protection des animaux dans les élevages, du 10 mars 1976, ci-après dénommée «la Convention»;

Considérant qu'il est souhaitable d'élargir explicitement le champ d'application de la Convention à certains aspects des développements dans les méthodes d'élevage des animaux, en particulier en matière de biotechnologie, et au sacrifice des animaux à la ferme, et en même temps d'adapter certaines dispositions de la Convention à la situation évolutive en matière d'élevage d'animaux,

Sont convenus de ce qui suit:

Article 1er

L'article 1er de la Convention est amendé comme suit:

«La présente Convention s'applique à l'élevage, à la détention, aux soins et au logement des animaux, en particulier dans les systèmes d'élevage intensif. Au sens de la présente Convention, on entend par «animaux» ceux qui sont élevés ou gardés pour la production de denrées alimentaires, de laine, de peaux ou fourrures, ou à d'autres fins agricoles, y compris les animaux résultant de modifications génétiques ou de nouvelles combinaisons génétiques. On entend par «systèmes d'élevage intensif» les méthodes d'élevage dans lesquelles les animaux sont détenus en tel nombre, ou en telle densité, ou dans de telles conditions, ou en vue de tels taux de production que leur santé et leur bien-être dépendent des fréquentes attentions de l'homme.»

Article 2

Un nouvel article 3 est inséré dans la Convention, libellé comme suit:

«L'élevage naturel ou artificiel, ou les procédures d'élevage qui causent ou sont susceptibles de causer des souffrances ou des dommages à tout animal en cause ne doivent pas être pratiqués; aucun animal ne doit être gardé à des fins d'élevage à moins que l'on puisse raisonnablement s'attendre, sur la base de son phénotype ou de son génotype, à ce que cet animal puisse être gardé sans qu'il puisse y avoir d'effets néfastes sur sa santé ou son bien-être.»

Article 3

L'article 3 de la Convention est renuméroté article 3bis.

Article 4

Article 6 of the Convention shall be amended to read:

“No animal shall be provided with food or liquid in a manner, nor shall such food or liquid contain any substance, which may cause unnecessary suffering or injury.

No other substance with the exception of those given for therapeutic or prophylactic purposes shall be administered to an animal unless it has been demonstrated by scientific studies of animal welfare or established experience that the effect of the substance is not detrimental to the health or welfare of the animal.”

Article 5

Article 7 of the Convention shall be amended to read:

“1. The condition and state of health and welfare of animals shall be thoroughly inspected at intervals sufficient to avoid unnecessary suffering and in the case of animals kept in intensive stock-farming systems at least once a day.

2. When an animal is to be killed on the farm, this shall be done competently and in any case without causing unnecessary pain or distress to the animal or to other animals.

3. Technical equipment used in intensive stock-farming systems shall be thoroughly inspected at least once a day, and any defect discovered shall be remedied with the least possible delay. When a defect cannot be remedied forthwith, all temporary measures necessary to safeguard the health and welfare of the animals shall be taken immediately.”

Article 6

1. This Protocol of amendment shall be open for signature by the member States of the Council of Europe which have signed or acceded to the Convention, and by the European Economic Community, which may become Parties to this Protocol of amendment by:

- a. signature without reservation as to ratification, acceptance or approval, or
- b. signature subject to ratification, acceptance or approval, followed by ratification, acceptance or approval.

2. No member State of the Council of Europe shall sign without reservation as to ratification, acceptance or approval, or deposit an instrument of ratification, acceptance or approval, unless it is already or becomes simultaneously a Party to the Convention.

3. Any State not a member of the Council which has acceded to the Convention may also accede to this Protocol of amendment.

Article 4

L'article 6 de la Convention est amendé comme suit:

«Aucun animal ne doit être alimenté de telle sorte qu'il en résulte des souffrances ou des dommages inutiles et son alimentation ne doit pas contenir de substances qui puissent lui causer des souffrances ou des dommages inutiles.

Aucune autre substance, à l'exception des substances administrées à des fins thérapeutiques ou prophylactiques, ne doit être administrée à un animal à moins qu'il n'ait été démontré par des études scientifiques du bien-être des animaux ou sur la base d'une expérience établie que l'effet de la substance n'est pas contraire à sa santé ou à son bien-être.»

Article 5

L'article 7 de la Convention est amendé comme suit:

1. La condition et l'état de santé et de bien-être de l'animal doivent faire l'objet d'une inspection approfondie à des intervalles suffisants pour éviter des souffrances inutiles, soit au moins une fois par jour dans le cas d'animaux gardés dans des systèmes d'élevage intensif.

2. Lorsqu'un animal doit être sacrifié à la ferme, le sacrifice doit être fait avec compétence et, dans tous les cas, sans causer de souffrances ou de détresse inutiles à l'animal ou aux autres animaux.

3. Les installations techniques dans les systèmes d'élevage intensif doivent faire l'objet, au moins une fois par jour, d'une inspection approfondie et tout défaut constaté doit être éliminé dans les délais les plus courts. Lorsqu'un défaut ne peut être éliminé sur-le-champ, toutes les mesures temporaires nécessaires pour préserver la santé et le bien-être des animaux doivent être prises immédiatement.»

Article 6

1. Le présent Protocole d'amendement est ouvert à la signature des Etats membres du Conseil de l'Europe ayant signé ou ayant adhéré à la Convention, et à celle de la Communauté économique européenne, qui peuvent devenir Parties au présent Protocole d'amendement par:

- a. signature sans réserve de ratification, d'acceptation ou d'approbation, ou
- b. signature sous réserve de ratification, d'acceptation ou d'approbation, suivie de ratification, d'acceptation ou d'approbation.

2. Un Etat membre du Conseil de l'Europe ne peut signer sans réserve de ratification, d'acceptation, d'approbation ou déposer un instrument de ratification, d'acceptation ou d'approbation s'il n'est pas déjà ou s'il ne devient pas simultanément Partie à la Convention.

3. Tout Etat non membre du Conseil qui a adhéré à la Convention peut également adhérer au présent Protocole d'amendement.

4. Instruments of ratification, acceptance, approval or accession shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

Article 7

This Protocol of amendment shall enter into force on the first day of the month following the date on which all the Parties to the Convention have become Parties to this Protocol of amendment in accordance with the provisions of Article 6.

Article 8

From the date of its entry into force, this Protocol of amendment shall form an integral part of the Convention.

Article 9

No reservation may be made in respect of the provisions of this Protocol.

Article 10

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council of Europe, any State which has acceded to the Convention and the European Economic Community, of:

- a. any signature of this Protocol of amendment;
- b. the deposit of any instrument of ratification, acceptance, approval or accession;
- c. the date of entry into force of this Protocol of amendment in accordance with Article 7;
- d. any other act, declaration, notification or communication relating to this Protocol of amendment.

IN WITNESS whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Protocol.

DONE at Strasbourg, this 6th day of February 1992, in English and French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe, to any other Contracting State to the Convention and to the European Economic Community.

4. Les instruments de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion seront déposés près le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe.

Article 7

Le présent Protocole d'amendement entrera en vigueur le premier jour du mois qui suit la date à laquelle toutes les Parties à la Convention seront devenues Parties au présent Protocole d'amendement, conformément aux dispositions de l'article 6.

Article 8

A partir de sa date d'entrée en vigueur, le présent Protocole d'amendement sera considéré comme faisant partie intégrante de la Convention.

Article 9

Aucune réserve ne peut être faite eu égard aux dispositions de ce Protocole.

Article 10

Le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe notifiera aux Etats membres du Conseil de l'Europe, à tout Etat ayant adhéré à la Convention ainsi qu'à la Communauté économique européenne:

- a. toute signature du présent Protocole d'amendement;
- b. le dépôt de tout instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion;
- c. la date d'entrée en vigueur du présent Protocole d'amendement, conformément à son article 7;
- d. tout autre acte, déclaration, notification ou communication ayant trait au présent Protocole d'amendement.

EN FOI DE QUOI, les soussignés, dûment autorisés à cet effet, ont signé le présent Protocole.

FAIT à Strasbourg, le 6 février 1992, en français et en anglais, les deux textes faisant également foi, en un seul exemplaire qui sera déposé dans les archives du Conseil de l'Europe. Le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe en communiquera copie certifiée conforme à chacun des Etats membres du Conseil de l'Europe, aux autres Etats contractants à la Convention et à la Communauté économique européenne.

C. VERTALING

Zie *Trb.* 1980, 188.

De vertaling van het op 6 februari 1992 te Straatsburg tot stand gekomen Protocol van wijziging luidt als volgt:

Protocol van wijziging van de Europese Overeenkomst inzake de bescherming van landbouwhuisdieren

De Lid-Staten van de Raad van Europa en de Europese Economische Gemeenschap, die dit Protocol van wijziging hebben ondertekend,

Gelet op de Europese Overeenkomst inzake de bescherming van landbouwhuisdieren van 10 maart 1976, hierna te noemen „de Overeenkomst”,

Overwegende dat het wenselijk is de werkingssfeer van de Overeenkomst expliciet uit te breiden tot bepaalde aspecten van de ontwikkelingen op het gebied van de methoden van het fokken van dieren, met name op het gebied van de biotechnologie, en tot het slachten van landbouwhuisdieren op de boerderij, en tegelijkertijd een aantal bepalingen van de Overeenkomst aan te passen aan de situatie die zich aan het ontwikkelen is met betrekking tot het fokken van dieren,

Zijn het volgende overeengekomen:

Artikel 1

Artikel 1 van de Overeenkomst wordt als volgt gewijzigd:

„Deze Overeenkomst is van toepassing op het fokken, houden, verzorgen en onderbrengen van dieren, en wel in het bijzonder op dieren in de intensieve veehouderij. Voor de toepassing van deze Overeenkomst wordt verstaan onder „dieren” dieren die worden gefokt of gehouden voor de produktie van voedingsmiddelen, wol, huiden of bont, of voor andere agrarische doeleinden, daaronder begrepen dieren die het resultaat zijn van genetische manipulaties of nieuwe genetische combinaties. Onder „intensieve veehouderij” wordt verstaan veehouderijmethoden waarbij de dieren in zodanige aantallen of concentraties of onder zodanige omstandigheden worden gehouden, of met het oog op een zodanig produktiepeil, dat hun gezondheid en welzijn afhankelijk zijn van regelmatige aandacht van de mens.”

Artikel 2

In de Overeenkomst wordt een nieuw artikel 3 ingevoegd, dat als volgt luidt:

„Het op natuurlijke of kunstmatige wijze fokken of het toepassen van fokmethoden waardoor bij een dier in kwestie lijden of letsel wordt of

kan worden veroorzaakt is verboden; een dier mag niet worden gehouden voor fokdoeleinden tenzij redelijkerwijze kan worden verwacht, op basis van zijn fenotype of genotype, dat daardoor geen nadelige gevolgen voor zijn gezondheid of welzijn ontstaan.”

Artikel 3

Artikel 3 van de Overeenkomst wordt vernummerd tot artikel 3 *bis*.

Artikel 4

Artikel 6 van de Overeenkomst wordt als volgt gewijzigd:

„Een dier mag geen voer of vloeistof worden toegediend op een wijze waardoor onnodig lijden of letsel wordt veroorzaakt; ook mag dit voer of deze vloeistof geen stoffen bevatten die onnodig lijden of letsel kunnen veroorzaken.

Geen andere stof, met uitzondering van stoffen die voor therapeutische of profylactische doeleinden worden toegediend, mag een dier worden toegediend, tenzij wetenschappelijk onderzoek over het welzijn van dieren of opgebouwde ervaring heeft aangetoond dat de stof zijn gezondheid of welzijn niet schaadt.”

Artikel 5

Artikel 7 van de Overeenkomst wordt als volgt gewijzigd:

„1. De conditie en de gezondheids- en welzijnstoestand van de dieren dienen grondig en met zodanige tussenpozen te worden gecontroleerd, dat onnodig lijden wordt vermeden; bij dieren die in intensieve veehouderijen worden gehouden dient de controle ten minste éénmaal per dag te geschieden.

2. Wanneer een dier op de boerderij moet worden geslacht, dient dit vakkundig te geschieden en, in elk geval, zonder onnodige pijn of angst voor het dier of voor andere dieren te veroorzaken.

3. Technische installaties in intensieve veehouderijen dienen ten minste éénmaal per dag grondig te worden gecontroleerd en elk geconstateerd defect dient zo snel mogelijk te worden verholpen. Wanneer een defect niet onmiddellijk kan worden verholpen, dienen onverwijld alle voorlopige maatregelen te worden genomen die nodig zijn om de gezondheid en het welzijn van de dieren te verzekeren.”

Artikel 6

1. Dit Protocol van wijziging staat open voor ondertekening door de Lid-Staten van de Raad van Europa die de Overeenkomst hebben ondertekend of ertoe zijn toegetreden, en door de Europese Economische Gemeenschap, die Partij kunnen worden bij dit Protocol van wijziging door:

a. ondertekening zonder voorbehoud van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring, of

b. ondertekening onder voorbehoud van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring, gevolgd door bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring.

2. Een Lid-Staat van de Raad van Europa kan niet ondertekenen zonder voorbehoud van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring, of een akte van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring nederleggen, tenzij hij reeds Partij bij de Overeenkomst is of tegelijkertijd Partij wordt.

3. Elke Staat die geen lid is van de Raad en die is toegetreden tot de Overeenkomst kan eveneens toetreden tot dit Protocol van wijziging.

4. De akten van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding worden nedergelegd bij de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa.

Artikel 7

Dit Protocol van wijziging treedt in werking op de eerste dag van de maand volgend op de datum waarop alle Partijen bij de Overeenkomst Partij bij dit Protocol van wijziging zijn geworden, overeenkomstig het bepaalde in artikel 6.

Artikel 8

Vanaf de datum van inwerkingtreding vormt dit Protocol van wijziging een integrerend deel van de Overeenkomst.

Artikel 9

Ten aanzien van de bepalingen van dit Protocol kan geen voorbehoud worden gemaakt.

Artikel 10

De Secretaris-Generaal van de Raad van Europa stelt de Lid-Staten van de Raad van Europa, elke Staat die is toegetreden tot de Overeenkomst en de Europese Economische Gemeenschap in kennis van:

- a. iedere ondertekening van dit Protocol van wijziging;
- b. de nederlegging van elke akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding;
- c. de datum van inwerkingtreding van dit Protocol van wijziging overeenkomstig artikel 7;
- d. iedere andere handeling, verklaring, kennisgeving of mededeling die betrekking heeft op dit Protocol van wijziging.

TEN BLIJKE waarvan de ondergetekenden, daartoe naar behoren gemachtigd, dit Protocol van wijziging hebben ondertekend.

GEDAAN te Straatsburg op 6 februari 1992, in de Engelse en de Franse taal, zijnde beide teksten gelijkelijk gezaghebbend, in een enkel exemplaar, dat zal worden nedergelegd in het archief van de Raad van Europa. De Secretaris-Generaal van de Raad van Europa zal hiervan een voor eensluidend gewaarmerkt afschrift doen toekomen aan elke Lid-Staat van de Raad van Europa, aan elke andere Overeenkomstsluitende Staat en aan de Europese Economische Gemeenschap.

D. PARLEMENT

Zie *Trb.* 1981, 132.

Het Protocol behoeft ingevolge artikel 91 van de Grondwet de goedkeuring van de Staten-Generaal, alvorens het Koninkrijk aan het Protocol kan worden gebonden.

E. PARTIJGEGEVENS

Overeenkomst

Zie *Trb.* 1980, 154 en rubriek F van *Trb.* 1995, 159.

Partij	Onder-tekening	Ratifi-catie	Type ¹⁾	In werking	Opzeg-ging	Buiten werking
België	30-04-76	13-09-79	R	14-03-80		
Bosnië-Herzegovina		29-12-94	T	30-06-95		
Bulgarije	21-05-03	20-07-04	R	21-01-05		
Cyprus	08-11-76	15-04-77	R	10-09-78		
Denemarken	10-03-76	28-01-80	R	29-07-80		
Duitsland	23-07-76	09-03-78	R	10-09-78		
EG (Europese Gemeenschap)	18-10-88	18-10-88	R	19-04-89		
Finland	02-12-91	02-12-91	R	03-06-92		

Partij	Onder- tekening	Ratifi- catie	Type ¹⁾	In werking	Opzeg- ging	Buiten werking
Frankrijk	03-07-76	10-01-78	R	10-09-78		
Griekenland	30-04-76	12-11-84	R	13-05-85		
Hongarije	09-12-98	30-03-04	R	01-10-04		
Ierland	28-06-78	07-04-86	R	08-10-86		
IJsland	27-01-77	19-09-89	R	20-03-90		
Italië	23-04-80	07-02-86	R	08-08-86		
Joegoslavië (< 25-06-1991)		18-03-91	T	19-09-91		
Kroatië		14-09-94	T	15-03-95		
Letland	19-09-06					
Litouwen	11-09-03	02-03-04	R	03-09-04		
Luxemburg	08-04-76	19-01-79	R	20-07-79		
Macedonië, Voormalige Joegoslavische Republiek		30-03-94	T	01-10-94		
Malta	29-09-88	26-03-91	R	27-09-91		
Montenegro		14-06-06	VG	06-06-06		
Nederlanden, het Koninkrijk der (voor Nederland)	04-09-80	21-04-81	R	22-10-81		
Noorwegen	28-01-80	25-02-80	R	26-08-80		
Oostenrijk	23-01-92	22-12-92	R	23-06-93		
Polen	20-04-05					
Portugal	20-11-79	20-04-82	R	21-10-82		
Servië		28-02-01	T	29-08-01		
Slovenië		20-10-92	T	21-04-93		
Spanje	08-11-85	05-05-88	R	06-11-88		
Tsjechië	24-06-98	23-09-98	R	24-03-99		

Partij	Onder-tekening	Ratifi-catie	Type ¹⁾	In werking	Opzeg-ging	Buiten werking
Verenigd Koninkrijk, het	10-03-76	08-01-79	R	09-07-79		
Zweden	08-06-76	07-12-77	R	10-09-78		
Zwitserland	07-07-76	24-09-80	R	25-03-81		

¹⁾ O=Ondertekening zonder voorbehoud of vereiste van ratificatie, R= Be-krachtiging, aanvaarding, goedkeuring of kennisgeving, T=Toetreding, VG=Voortgezette gebondenheid, NB=Niet bekend

Uitbreidingen

Verenigd Koninkrijk, het

Uitgebreid tot	In werking	Buiten werking
Guernsey	09-07-1979	
Man	13-12-2001	

Verklaringen, voorbehouden en bezwaren

Denemarken, 28 januari 1980

The present Convention does not apply to Greenland and the Faroe Islands.

Finland, 25 mei 1992

Competent Authority:

Ministry of Agriculture and Forestry

P.O. Box 232

00171 HELSINKI

FINLAND

Tel: 358 0 1601

Telefax: 358 0 160 3338

Nederlanden, het Koninkrijk der, 21 april 1981

The Kingdom of the Netherlands shall not for the time being make use of the possibility provided in Article 12 of the said Convention to appoint one or more bodies from which the Standing Committee may request information and advice.

Protocol van 1992

Ondertekening, onder voorbehoud van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring, hetzij bekrachtiging, aanvaarding, of goedkeuring is voorzien in artikel 6, eerste en tweede lid, en toetreding in artikel 6, derde lid.

Partij	Ondertekening	Ratificatie	Type ¹⁾	In werking	Opzegging	Buiten werking
België	06-02-92					
Bulgarije	21-05-03	20-07-04	R			
Cyprus	19-10-92	02-06-93	R			
Denemarken	06-02-92	20-01-93	R			
Duitsland	10-06-92	15-11-94	R			
Finland		05-06-92	O			
Frankrijk	25-02-92	05-11-04	R			
Griekenland	29-04-92					
Ierland		21-12-05	O			
Letland	19-09-06					
Litouwen	11-09-03	02-03-04	R			
Luxemburg	06-02-92					
Noorwegen		06-08-92	O			
Oostenrijk	30-04-96	07-10-96	R			
Polen	20-04-05					
Portugal	06-02-92	08-03-93	R			
Spanje	19-11-96	30-01-97	R			
Tsjechië	24-06-98					
Verenigd Koninkrijk, het		13-12-01	O			
Zweden	06-02-92	06-02-92	R			
Zwitserland	23-11-93	21-12-94	R			

¹⁾ O=Ondertekening zonder voorbehoud of vereiste van ratificatie, R= Bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of kennisgeving, T=Toetreding, VG=Voortgezette gebondenheid, NB=Niet bekend

Uitbreidingen**Verenigd Koninkrijk, het**

Uitgebreid tot	In werking	Buiten werking
Guernsey		
Man		

G. INWERKINGTREDING

Zie *Trb.* 1980, 154, *Trb.* 1981, 132 en *Trb.* 1995, 159.

De bepalingen van het Protocol zullen ingevolge artikel 7 in werking treden op de eerste dag van de maand volgend op de datum waarop alle partijen bij de Overeenkomst partij bij het Protocol van wijziging zijn geworden, overeenkomstig het bepaalde in artikel 6.

J. VERWIJZINGEN

Zie voor verwijzingen en andere verdragsgegevens *Trb.* 1980, 154, *Trb.* 1980, 188, *Trb.* 1981, 132 en *Trb.* 1995, 159.

Verwijzingen

Titel : Statuut van de Raad van Europa;
Londen, 5 mei 1949
Laatste *Trb.* : *Trb.* 2005, 48

Uitgegeven de *negenentwintigste* november 2006.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

B. R. Bot